

לשכת עורכי-הדין בישראל
ISRAEL BAR ASSOCIATION

1

ינואר 2014

מתמחה יקר/ה,

חוזר מתומצת זה נועד להביא לידיעתך את עיקרי הוראות חוק לשכת עורכי-הדין, תשכ"א-1961, התקנות והכללים שהותקנו מכוחו וכן החלטות שנתגבשו על-ידי הוועד המרכזי במשך השנים בענייני התמחות.

1. רישום מתמחה

א. התנאים לרישום מתמחה נקבעו בסעיף 26 לחוק לשכת עורכי-הדין, תשכ"א-1961 (להלן: "החוק").

ב. רשאי להירשם כמתמחה מי שקיבל בפקולטה תעודת בוגר במשפטים או מי שסיים את תקופת לימודיו בפקולטה ונותרו לו לא יותר משתי בחינות כדי למלא אחר דרישות הפקולטה לקבלת תעודת בוגר ("בחינות" – לרבות עבודה סמינריונית).

"סיים את תקופת לימודיו" – המשמעות היא שהמתמחה סיים את חובות השמיעה של כל המקצועות שהוא חייב בהם, ואינו חייב ללמוד עוד.

מועד הזכאות לקבלת אישור הפקולטה לתחילת התמחות נקבע מיום שבו מתקבלות תוצאות הבחינות.

הפקולטה היא הגורם המוסמך על פי דין לקבוע מתי נתקיימו תנאי הזכאות לרישום התמחות.

לא תאושר תחילת התמחות ממועד קודם לתאריך הזכאות להירשם כמתמחה כדין.

אין הלשכה מטתפקת בצילום של התעודה או האישור וחובה לצרף צילום/העתק המאושר על ידי הפקולטה או מאומת על ידי עורך דין שהוא "נאמן למקור".

ג. יש למלא את טופס הבקשה לרישום התמחות בדיוקנות ולשולחו ללשכה בצירוף כל הפריטים המצוינים בו באמצעות הדואר או במסירה אישית במשרדי הלשכה בירושלים או בתל-אביב כך שיתקבל במשרדי הלשכה לא יאוחר מ-15 ימים מיום תחילת ההתמחות בפועל (מומלץ לשלוח את הבקשה בדואר רשום).

ד. לכל מתמחה תשלח הודעת SMS על קבלת בקשתו, תוך שבועיים ממועד קבלת הבקשה בלשכה.

ה. תוך כחודש וחצי ממועד קבלת הבקשה בלשכה יישלח אישור על תחילת ההתמחות למשרד המאמן בצרף "תעודת מתמחה".

ו. אם לא תקבלי אישור במועדים המפורטים לעיל, עליך לפנות ללשכה לביורור סיבת העיכוב (במועדי הרישום מחזור מרץ יתכן עיכוב בלוח הזמנים הנ"ל).

לשכת עורכי-הדין בישראל
ISRAEL BAR ASSOCIATION

2

תשומת לבך: אם חלפו 15 יום ממועד ההתחלה בפועל, מועד תחילת ההתמחות יאושר מהתאריך שבו התקבלה בלשכה הבקשה להירשם כמתמחה או מיום תחילת ההתמחות בפועל, לפי המאוחר יותר.

2. סירוב לרשום מתמחה

א. סעיף 27 לחוק קובע כי הלשכה רשאית שלא לרשום מועמד כמתמחה אם נתגלו עובדות שבעטיין סבורה הלשכה שהמועמד אינו ראוי לשמש עורך-דין.

ב. נא לחתום על התצהיר בנוסחו הרצ"ב.

אם הנך מוסר פרטים במסגרת סעיף 4.6 לתצהיר - עליך להמציא ללשכה את כל החומר הרלבנטי (כתב אישום, פסק דין, גזר דין, פרטים על חקירה תלויה ועומדת וכך גם לגבי הליכי משמעת במוסד האקדמי או במקום העבודה).

לתשומת לבך: אם נחקרת בעבר במשטרה ולא קיבלת אישור על סגירת תיק החקירה, מומלץ מאוד לפנות למשטרה לבדיקת מצבו של תיק החקירה, וזאת בטרם החתימה על התצהיר.

ג. אם במהלך ההתמחות נפתחת חקירה ו/או מוגש כתב אישום, עליך לדווח על-כך מיידית ללשכה.

ד. מידע על הרשעה שהתיישנה

ביום 13.12.12 נכנסו לתוקפן תקנות המרשם הפלילי ותקנת השבים (שינויים בתוספת הראשונה והשלישית לחוק) התשע"ב-2012. במסגרת תיקון זה הוספה לשכת עורכי הדין לרשימת הגופים המנויים בתוספת הראשונה לחוק, ואשר עליהם חל סעיף 5 לחוק המאפשר לקבל מידע רחב עד תום תקופת המחיקה.

לאור התיקון הנ"ל בתוספת הראשונה מועמד להתמחות חייב לדווח במסגרת התצהיר גם על הרשעה שהתיישנה.

הלשכה רשאית להביא בגדר שיקוליה גם את המידע לגבי הרשעה שהתיישנה בבואה להחליט הן בבקשת מועמד להירשם כמתמחה והן במועמד להתקבל כחבר בלשכה.

ה. הליכי חקירה, כתב אישום תלוי ועומד, הרשעה – לרבות בהליכי משמעת במוסד האקדמי – כל אלה עלולים להביא לעיכוב ברישום תחילת ההתמחות והקבלה ללשכה, לאחר בחינה של כל בקשה לגופה ומתן זכות טיעון לפני ועדת ההתמחות.

ו. תקופת מאסר על תנאי שהוטלה על ידי בית המשפט על המועמד תביא לעיכוב הן באישור תחילת ההתמחות והן בקבלה ללשכה, והדיון בבקשה יתקיים לאחר תום תקופת התנאי.

לשכת עורכי-הדין בישראל
ISRAEL BAR ASSOCIATION

3

ז. ריצוי של"ץ - הלשכה אינה מאשרת ביצוע התמחות וקבלה ללשכה בד בבד עם ריצוי שעות של"ץ.

3. כשרות לאמן מתמחה

א. סעיף 29 לחוק קובע מי אלה הרשאים להיות מאמנים למתמחים.

ב. רשאי להיות מאמן – שופט או חבר הלשכה בעל ותק של חמש שנים שאושר ע"י הלשכה כראוי להיות מאמן, או מי שממלא תפקיד בשירות המשפטי שנקבע ע"י שר המשפטים בצו.

ג. אם הנך מתמחה ראשון של המאמן רצוי מאוד לוודא עימו מראש או עם מזכירות מתמחים בלשכה, שאכן קיבל היתר לאמן מתמחה, והוסמך כמאמן כדין.

ד. עורך-דין המעסיק מתמחה מבלי שקיבל היתר מהלשכה, עובר לכאורה עבירה משמעתית שתטופל ע"י ועדת האתיקה.

לתשומת לבך: הרישום להתמחות יעשה רק תחת פיקוחו של מאמן שהוסמך כדין לאמן מתמחה, לא יינתן אישור רטרואקטיבי לאימון מתמחה. ההתמחות תאושר רק ממועד ההסמכה כדין לאמן מתמחה.

4. תקופת ההתמחות

בסעיף 35 לחוק נקבע משך תקופת ההתמחות העומד כיום על שניים עשר חודשים.

5. מעמד המתמחה ושכרו

סעיף 41א' לחוק קובע כי דינו של מתמחה, לכל דבר ועניין, למעט החיקוקים המפורטים בתוספת לחוק, יהיה כדין עובדו של המאמן. בתוספת נכלל, בין היתר, חוק פיצויי פיטורים.

מכאן, חלים על המתמחה דיני העבודה, וביניהם חוק שכר מינימום, חוק חופשה שנתית, וצווי הרחבה בדבר השתתפות המעביד בהוצאות נסיעה לעבודה וממנה ובדבר תשלום דמי הבראה.

תחולת צו ההרחבה לפנסיית חובה על מתמחים

הוועד המרכזי, בישיבתו מיום 22.1.14, אימץ את עמדת פורום עבודה של לשכת עורכי דין ואת עמדת סגנית הממונה הראשי על יחסי עבודה במשרד הכלכלה, לפיה יש להחיל את צו ההרחבה לפנסיית חובה על מתמחים על כל חלקיו, לרבות הפרשה למרכיב פיצויי פיטורים.

המשמעות היא, שעל מאמן להפריש את מלוא הסכומים למתמחה בהתאם לצו ההרחבה הנ"ל, כולל הפרשה לפיצויי פיטורים כפי הקבוע בצו.

לשכת עורכי-הדין בישראל
ISRAEL BAR ASSOCIATION

4

תשלום עבור שעות נוספות - מתמחה זכאי לקבלת גמול בעד שעות נוספות. חוק שעות עבודה ומנוחה חל על מתמחה ולא חלים עליו לעניין זה החריגים שבחוק.

לתשומת לבך: הלשכה אינה מאשרת התמחות ללא קבלת שכר. המאמן חייב לשלם למתמחה לפחות שכר מינימום.

6. אישור מועד תחילת ההתמחות

א. למועד תחילת ההתמחות חשיבות, בין היתר, לעניין המועד בו זכאי המתמחה לעמוד בבחינות ההתמחות, כפי שיפורט עוד בהמשך.

ב. הנושא מוסדר בכלל 3 לכללי לשכת עורכי-הדין (רישום מתמחים ופיקוח על התמחותם) תשכ"ב-1962 (להלן – "הכללים"), ובו נקבע העיקרון לפיו אישור הבקשה הן לתחילת התמחות הן להמשך התמחות ייחשב מיום קבלת הבקשה בלשכה או מיום תחילת ההתמחות בפועל, לפי המאוחר יותר. חובת ההודעה במועד חלה על כל פונה, עם זאת הכלל מעניק שיקול דעת, בנסיבות מיוחדות, לאשר מועד מוקדם יותר, במגבלות ובתנאים הקבועים בכלל.

7. סייג לאימון

1. כלל 5 לכללים קובע סייגים אשר מטרתם להבטיח כי תקופת ההתמחות תיוחד להכשרה למקצוע.

2. ככלל, עורך-דין העובד כשכיר לא מורשה לאמן מתמחה שהיה שכיר של אותו מעביד לפני תחילת ההתמחות, למעט באותם מקרים חריגים הקבועים בכלל זה.

8. זמני ההתמחות

א. בכלל 8 לכללים נקבע כי מתמחה יעסוק בהתמחות לפחות 36 שעות בשבוע, מהן לפחות 25 לפני השעה 14:00. אין הלשכה מוסמכת לאשר התמחות במתכונת הפחותה משעות המינימום, אף לא בתמורה להארכת תקופת ההתמחות.

ב. ההתמחות צריך שתיעשה בשעות העבודה הנהוגות דרך קבע במשרד המאמן (ואין מאשרים התמחות בשעות חריגות בבקר או בלילה, בדרך כלל לא לפני 08:00 בבקר ולא אחרי השעה 20:00). בשעות הבקר – נדרשת רציפות של חמש שעות לפחות, במשך לפחות חמשה ימים רצופים בשבוע, בימים ראשון עד חמישי. התמחות בימי שישי בשבוע כפוכה לכך שהמשרד פועל בימי שישי ובפיקוח המאמן.

לשכת עורכי-הדין בישראל
ISRAEL BAR ASSOCIATION

5

9. עבודה נוספת

א. כלל 9 לכללים קובע כי לא יעבוד מתמחה בתקופת התמחותו עבודה קבועה אחרת אלא בהיתר מאת הלשכה. במשך שנת ההתמחות עיקר העיסוק יהיה בהתמחות בלבד.

ב. הלשכה רשאית שלא להביא בחשבון תקופת ההתמחות את התקופה שבה עבד המתמחה ללא היתר הלשכה או את מקצתה.

ג. על המבקש לעבוד עבודה אחרת להגיש בקשה בהתאם לטפסים הרצ"ב.

ד. לתשומת לבך: להלן הקריטריונים אותם קבע הוועד המרכזי לפיהם תיבחן כל בקשה לקבלת היתר לעבודה נוספת:

1. ההתמחות תהיה פרוסה על לפחות 5 ימים בשבוע, בימים ראשון עד חמישי ובשעות רצופות (לפחות 5 שעות רצופות). ביום שישי – בכפוף לכך שהמשרד פעול בימי שישי דרך קבע.

2. ככלל, לא תאושר התמחות לפני השעה 08:00 ולא יאושר סיום אחרי השעה 20:00 (במסגרת של 36 שעות שבועיות).

3. ככלל, לא יאושרו עבודות שהן עבודות עיקריות הנושאות אופי של אחריות מרובה אשר מעצם טיבען אינן מוגבלות לשעות העיסוק בזמן העבודה בלבד דוגמת רואה חשבון, שמאי מקרקעין, מנהל בית ספר, רופא, יועץ מס, מבקרי פנים של רשויות וגופים ציבוריים וכן כל עיסוק במקצוע חופשי אחר.

4. ככלל, העבודה הנוספת תהיה במשרה משנית - חלקית בלבד ובהיקף מצומצם מאוד שלא יעלה על 15 שעות בשבוע. הלשכה תביא בחשבון במסגרת שיקוליה גם את משך שעות העבודה הנוספת.

5. יש להקפיד על העדר ניגוד אינטרסים, אי תלות ו/או זיקה בין מקום העבודה למקום ההתמחות.

6. לא יאושר עיסוק בעבודה נוספת באותו המקום (משרד פרטי, חברה, מוסד וכו') שבו מתבצעת ההתמחות.

7. יש לקבוע מרווח זמנים סביר בין שעת סיום ההתמחות לשעת תחילת העבודה הנוספת.

לשכת עורכי-הדין בישראל
ISRAEL BAR ASSOCIATION

6

10. היעדרות ממקום התמחות

- א. כלל 11 קובע, בין היתר, כי מתמחה לא יעדר ממקום התמחותו יותר מ- 30 יום בשנת ההתמחות. ההיעדרות תעשה בתיאום עם המאמן ובכפוף להסכמתו.
- ב. במסגרת 30 ימי היעדרות אלה כלולים גם ימי החופשה להם זכאי המתמחה עפ"י חוק חופשה שנתית.
- ג. בנוסף, רשאי מתמחה להיעדר לרגל שירות מילואים, ועד 30 ימים בשנה בגין מחלה.
- ד. כן, רשאית להיעדר מתמחה שילדה לרגל חופשת לידה, כמשמעה בחוק עבודת נשים.

11. חילופי מאמנים

- א. המבקש לעבור להתמחות במשרד אחר יגיש ללשכה מכתב ממאמנו החדש בציון מועד המשך ההתמחות תחת פיקוחו ופירוט ימי ושעות ההתמחות, וכן יצרף דו"ח על סיום התמחותו אצל המאמן הקודם (מומלץ לשלוח את הבקשה בדואר רשום).
  - ב. אישור על קבלת הבקשה יישלח בהודעת SMS למתמחה תוך שבועיים ממועד קבלת הבקשה בלשכה.
  - ג. אם לא תקבלי/י אישור תוך שבועיים, עליך לפנות ללשכה לבירור סיבת העיכוב.
- לתשומת לבך: חובת הדיווח במועד (דהיינו, לא יאוחר מיום המשך ההתמחות בפועל) חלה גם בהודעה על המשך ההתמחות (ראה לעניין זה כלל 3 ל"כללים").**

12. רציפות ההתמחות

- א. כל הפסקה ברציפות תקופת ההתמחות טעונה אישור הלשכה, וזאת על מנת למנוע מצב של פיצול ההתמחות לתקופות קצרות הפוגמות בטיב ההתמחות.
- ב. על המבקש לפצל את התמחותו לפנות בבקשה מנומקת ללשכה, ולתמוך אותה באישורים מתאימים.

13. דין וחשבון על התמחות

- א. בכלל 14 לכללים נקבעה החובה על המאמן להגיש דו"ח על ההתמחות בתום כל ששה חודשי התמחות.
- ב. בלשכה נערך מעקב קפדני אחר הדיווחים התקופתיים, ומאמנים שלא מקיימים את חובת הדיווח הועמדו על חובתם זו ועל המשמעות החמורה של אי-מילוייה.

לשכת עורכי-הדין בישראל
ISRAEL BAR ASSOCIATION

7

ג. אף כי חובת הדיווח מוטלת פורמאלית על המאמן הרי שעל המתמחה לדאוג לכך שהדו"ח ימולא כראוי, ויישלח ללשכה במועד. קבלת הדו"חות מהווה תנאי לאישור סיום תקופת ההתמחות.

14. הפסקת התמחות

א. הדין להפסקת התמחות נקבע בסעיף 15 לכללים. קיימת חובת הודעה הודעת הן של המתמחה הן של המאמן לפחות 30 יום מראש על הפסקת ההתמחות.

ב. נקבעה תקופת מינימום בת 60 יום להתמחות אצל מאמן. התמחות הקצרה מתקופת המינימום לא תוכר ע"י הלשכה אלא בנסיבות מיוחדות.

15. פיקוח על התמחות

א. הלשכה מפעילה את הפיקוח על ההתמחות על-פי הסמכויות שהוקנו לה בסעיף 2 לחוק הלשכה ובהתאם לכללי ההתמחות.

ב. הפיקוח מבוצע באמצעות עורכי-דין שהתאמתם לתפקיד נבחנה ואושרה, ומטרתו להביא להעלאת רמת ההתמחות והעמקתה.

ג. במרבית המקרים הפיקוח נעשה הן בדרך של זימון לראיון במשרדי הלשכה הן במקום ההתמחות לאחר תיאום מראש עם המאמן והמתמחה, למעט במקרים חריגים, בהם מתקיים פיקוח ללא תיאום. הפיקוח על ההתמחות יוגבר על ידי הלשכה ויושם דגש מיוחד על פיקוח פיזי במשרדי המאמנים בשאיפה להגיע לכיסוי מירבי של כלל מקומות ההתמחות.

ד. בפיקוח נבדקים עניינים מהותיים וטכניים הכרוכים בהתמחות. בין היתר נבדקים תנאי העבודה של מתמחים, תוכן ההתמחות, טיפול בבעיות שונות שפוגמות באיכות ההתמחות וכו'. הפיקוח מבוצע בכל הסקטורים. ממצאי הביקורת עוברים לטיפול של ועדת ההתמחות.

ה. במקרים בהם הפיקוח מאתר פגמים בהתמחות או שעולה חשד שההתמחות אינה מתבצעת כראוי מתבצע פיקוח טלפוני, לרבות בדיקה שעוברת למשרד חקירות לביצוע חקירה סמויה שממצאיה עוברים לוועדת ההתמחות. הוועדה מוסמכת, באישור הוועד המרכזי, לפסול את ההתמחות כולה או מקצתה אם נוכחה כי זו לא בוצעה על-פי המתחייב מהכללים.

16. בחינות במקצועות מעשיים

א. סעיף 38 לחוק קובע כי בתום תקופת ההתמחות על המועמד לחברות בלשכה להיבחן בבחינות הלשכה במקצועות מעשיים.

ב. מכאן, רק מתמחה אשר סיים את תקופת התמחותו כדין, עד למועד הבחינות בכתב יהיה מועמד לגשת לבחינות.

לשכת עורכי-הדין בישראל
ISRAEL BAR ASSOCIATION

8

ג. הבחינות בכתב מתקיימות בשני מועדים בשנה : באפריל ובאוקטובר, והמועד המדויק יכול שיחול בכל תאריך שבין ה- 15 עד ה- 31/30 בכל אחד מהחודשים הנ"ל.

ד. לכן, מתמחה שרוצה להבטיח את מועמדותו להיבחן במועד אפריל 2013 חייב להירשם כמתמחה עד לאמצע חודש אפריל 2012 לערך.

מתמחה שיבקש להיות מועמד להיבחן באוקטובר 2013, חייב להירשם כמתמחה עד אמצע חודש אוקטובר 2013 לערך.

ה. מי שעומד בהצלחה בבחינות בכתב מוזמן להיבחן בבחינות בעל-פה.

ו. חוזר מפורט ובו אינפורמציה נוספת אודות הבחינות וסדרי הרישום ישלח לכל מועמד אישית לכתובתו הפרטית לקראת מועד הבחינות הרלבנטי לגביו.

ז. חובה להירשם לבחינות במועדים אותם מפרסמת הלשכה, וניבחן שלא נרשם בזמן, לא יוכל להיבחן במועד.

לתשומת לבך: מתמחה שלא יקבל לכתבתו הפרטית הוראות הרשמה לבחינות לפחות 60 יום לפני המועד שאליו הוא כשיר לגשת, יפנה ללשכה ויברר את הסיבה.

17. כפיפות המתמחה לכללי האתיקה המקצועית

בתקופת התמחותו ועד להכרעה הסופית בדבר קבלתו כחבר בלשכה נתון המועמד למרותה של הלשכה ולשיפוטו המשמעותי, בהתאם לאמור בסעיף 41 לחוק.

18. חברות בלשכה

א. דרך קבלתם של חברים חדשים לשורות הלשכה נקבעה בפרק החמישי לחוק ו"בכללי לשכת עורכי-הדין קבלת חברים ללשכה וחידוש חברות".

ב. טקסי קבלת חברים נערכים פעמיים בשנה במחצית הראשונה של החודשים יוני ודצמבר בירושלים.

ג. סעיף 44 קובע באלו מקרים הלשכה רשאית לסרב לקבל חבר לשורותיה, על אף כשירותו. תשומת ליבך מופנית לסעיף 2 לעיל בעניין "סירוב לרישום מתמחה", המבחנים המנויים שם דומים במהותם לענייננו כאן.

19. אתר האינטרנט

לרשות המתמחים עומד אתר האינטרנט של הלשכה, ובו נמצא מידע שוטף ועדכני בענייני התמחות – תקנות, כללים, מועדי בחינות, סדרי הרשמה לבחינות, פסיקה רלבנטית ועוד. כתובת האתר: www.israelbar.org.il

לשכת עורכי-הדין בישראל
ISRAEL BAR ASSOCIATION

9

כל מתמחה יוכל למצוא באתר את "תיק המתמחה" שלו בלשכה, באמצעות קוד גישה אישי, ולעקוב אחר הטיפול בבקשותיו כגון: תחילת התמחות, החלפת מאמן, עבודה נוספת, רישום לבחינות ההתמחות, תוצאות בחינות התמחות בכתב ובעל-פה ועוד.

במסגרת אישור קבלת הבקשה לרישום ההתמחות בהודעת SMS יצויין גם קוד הגישה האישי, שבאמצעותו, כאמור, אפשר יהיה להיכנס לתיק האישי.

הנך מתבקש/ת לשמור היטב את קוד הגישה שילווה אותך במהלך כל תקופת ההתמחות.

פרטים נוספים על דרך הכניסה לתיק האישי מפורסמים באתר.

20. ועדת ההתמחות הארצית

הוועדה מטפלת בבקשות בנושאים שונים בענייני ההתמחות, הן בבקשות אישיות והן בעניינים עקרוניים כלליים והמלצותיה עוברות לאישור הוועד המרכזי.

הטיפול האדמיניסטרטיבי בנושאי ההתמחות נעשה ע"י צוות עובדי הוועד המרכזי של הלשכה ברח' שופן 1 בירושלים, טל' 02-5411200, פקס' 02-5610062. זוהי הכתובת לבירור כל שאלה שמתעוררת בנושאי ההתמחות, לרבות פנייה לרכזת הפיקוח על ההתמחות בלשכה, והנכם מוזמנים לפנות אלינו בכל שאלה, לרבות פנייה במייל לכתבת: mitmahim@israelbar.org.il

שעות הקבלה במשרד בירושלים (לרבות מענה טלפוני): א – ה 09:00 – 13:00

אנא, שמור חוזר זה ברשותך ועיין בו היטב, ובכך תימנע מתקלות בהמשך דרכך כמתמחה.

אנו מאחלים לך תקופת התמחות טובה, מעניינת ונעימה.